

**MI IS TÖRTÉNIK
A BÁLINT-CSOPORTBAN?
(és mi nem?)**

Harmathy Éva
memoárja

MI IS TÖRTÉNIK A BÁLINT-CSOPORTBAN? (és mi nem?)

Harmathy Éva
memoárja

© *Semmelweis Kiadó, Budapest 2015*

ISBN 978-963-331-342-8

A könyv és adathordozó (legyen az e-könyv, CD vagy egyéb digitális megjelenés) szerzői jogi oltalom és kizárólagos kiadói felhasználási jog alatt áll. Bármely részének vagy egészének mindennemű többszörözése kizárólag a szerkesztők és a kiadó előzetes írásbeli engedélye alapján jogszerű.

	Semmelweis Kiadó
	1089 Budapest, Nagyvárad tér 4.
	www.semmelweiskiado.hu

Felelős kiadó: dr. Tánkos László igazgató
Tördelőszerkesztő: Békésy János
Borító: Tánkos László
SKD: 484

Tartalom

ELSŐ RÉSZ

Ismerkedjünk! – Bálint-csoportokról általában / 9

MÁSODIK RÉSZ

CSVSz-csoportok (Bálint-munka hozadéka) 25

HARMADIK RÉSZ

A szereplők / 35

FÜGGELÉK

Bálint csoport szóról szóra / 39

Köszönetnyilvánítás / 46

Búcsú / 46

Lectori salutem!

Ezt az írást zsebre lehet vágni, a metróban belekukkantani. Egy kicsike puska. Kedvcsináló. Vademecum. Fő, hogy praktikus legyen. Bocsánat, hogy szubjektív.
Érdeklődőknek és a gyakorló bálintosoknak ajánlom

2 emberélet termékét, ami

több mint

**100 (54+50) év orvosi tapasztalata,
kb. 5000 óra bálinti élmény,
20 Bálint-találkozás jegyzőkönyvi hozadéka**

alapján készült

Harrach Andor Németországból hazatért pszichiáter beszámolóiból, hozzászólásaiból (köszönet érte!) és *Harmathy Éva* Magyarországon élő családorvos avatott tollából.

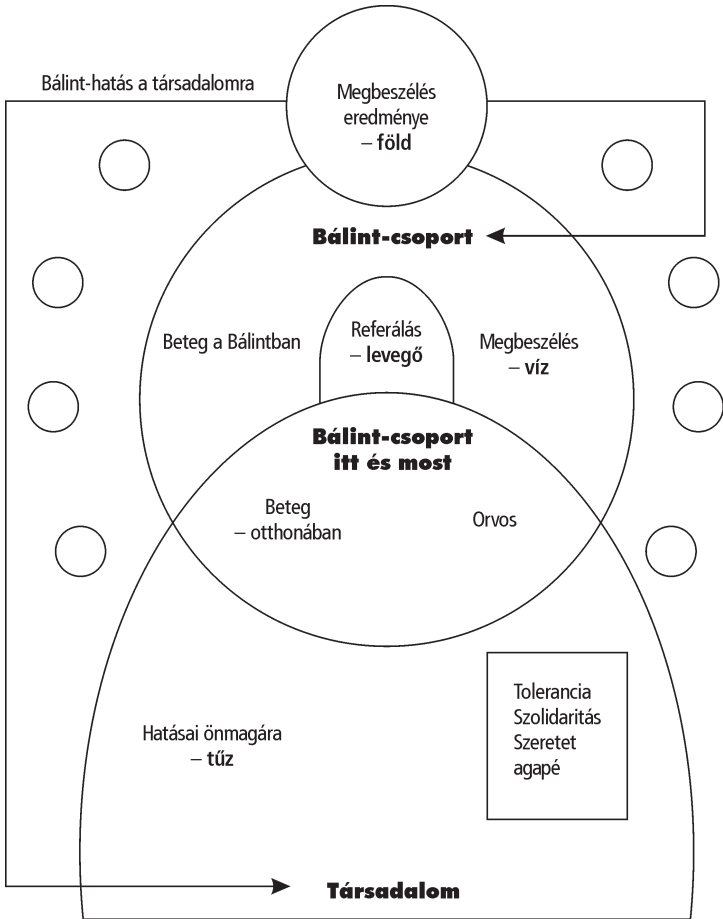
Óperencián innen és túlról. Közöttük hömpölygött a megnemértés óceánja. Mégis megjelent ez az írás!

Élményeink nyersanyag, ebből főztük a vacsorát!
Jó étvágyat! ÍME! Olvassátok örömmel és szeretettel!

A szerző

ELSŐ RÉSZ

ISMERKEDJÜNK!

1. ábra – bemutatom Bálint-babát

Tanítványok

TALÁLTAM
ráTALÁLTAM . . .
megTALÁLTAM . . .

Mi nekem a Bálint-csoport?

Bobay Nelli	H
Harmathy Éva	H
Harrach Andor	D
Schnell Endre	H
Szirtes Mária	H
Veress Berci	Ro

*Régi bálintosok emlékei, élményei –
foszlányokban*

Bobay Nelli H (Magyarország)

Szerénysége nem engedi nyilatkozni, mi meg fel sem fogjuk, mit köszönhetünk neki. Évtizedekig jártunk a MÁV-kórházba, második otthonunk lett – Kornéliánk konferenciákat, nemzetközi találkozásokat szervezett. A mozgalom nagyjaival hozott össze bennünket. 1994 és 2008 között a Magyarországi Bálint Mihály Pszichoszomatikus Társaság elnöke volt, tíz évig pedig a Nemzetközi Bálint Társaság alelnöke.

Harmathy Éva H (MAGYARORSZÁG)

Klinikus vagyok.

Családorvos, belgyógyász.

Dialektikus materializmusból kiképezve. Keményen.

Gyógyító énem mégsem volt kerek. Vigaszul a pszichiátriát, meg a szociológiát kóstolgattam. Próbáltam megfejtetni a sarlatánok titkát. Mindhiába.

1969 hozott össze Bálint Mihállyal és Juhász Pál professzorral.

Azóta hívük vagyok. Töretlenül. Mindörökre.

Sokat tanultam tőlük.

Harrach Andor D – H (Németország, Magyarország)

A Bálint-munka számomra 1961-ben született, amikor 2. éves orvostanhallgatóként a magyar nyelven frissen megjelent alapkönyvet (*Bálint Mihály: Az orvos, betege és a betegség*. Akadémia Kiadó. 1961, gondozta és az előszót írta Dr. Gegesi-Kis Pál, fordította Liebermann Lucy, lektorálta Dr. Horányi Béla) magamba szívtam.

Ezután 1973-ig emlékezetem szerint számomra nem történt semmi a bálinti vonalon. Valószínű azért, mert nem is volt semmi, sem a budapesti egyetemen, sem 6 éves Lipóti pszichiátriai tevékenységem alatt.

1973 augusztusában egy németországi pszichoszomatikus klinikán kezdtem el dolgozni, mint pszichiáter, ahol a második héten megszólítottak a kollégák, hogy menjek ám holnap, Bálint-csoport lesz! Mentem – a csoportot egy külsős pszichoanalitikus vezette, rutinszerű menetben, kéthetenkénti rendszerességgel.

Attól kezdve a Bálint-munka része, segítője volt pszichoanalitikus képzésemnek, pszichoterápiás gondolkodásomnak, pszichoszomatikus munkámnak.

Rendszeresen részt vettem az akkor alakuló-fejlődő német Bálint Társaság rendezvényein, melyek a mai napig is működnek, manapság kb. 15 regionális évi konferenciával. A konferenciák messzemenően gyakorlatiasak, kis és nagy csoportok vannak. Kezdetben meghívtak svájci vendég csoportvezetőket, akik a csoportvezetést személyesen Bálint Mihály rendezvényein Silsben, Svájcban tapasztalták meg.

A Bálint-mozgalom csírája London mellett Sils lett. A 60-as években Bálint „vezérlétével”, évi egyhetes őszi konferenciát tartottak alpesi környezetben. A hetvenes években a történet folytatódott, Bálint már nem élt, de minden az ő szellemében zajlott, változatlan struktúrával. Így van ez mind a mai napig (2015!) kis és nagy csoportokkal.

A másik vonal helye Ascona lett, Prof. Dr. Luban-Plozza ottani háziorvos szervezésében. Ott egyetemi hallgatók bevonása lett a súlypont („Studentische Balintgruppen”). Hosszú évek vezettek a német Bálint-társaságban a csoportvezetők szervezett kiképzéséhez, amire csak azért is szükség lett, mert orvosok részére a Bálint-csoporton

való részvétel a pszichoterápiás képzés kötelező részévé vált – ezért akkreditált csoportvezetőkre volt szükség. Így lettem én is kiképzett csoportvezető, amit az előírt kvalifikáció alapján a német orvosi kamarának is el kell ismernie ahhoz, hogy aztán a nyújtott képzés (csoportok vezetése) elismert legyen. Sok-sok tucat németországi orvos vett részt folyamatos csoportjaimon.

Évtizedek óta rendszeresen előadtam és írtam a Bálint-módszerről, konferenciákat szerveztem és főleg csináltam, a mai napig is a német társaság akkreditált vezetője vagyok. Igazán aktívan itthon 2007 óta teszem ezt.

Maga a módszer is fejlődött-változott az évtizedek folyamán. Sokféle variációt, kombinációt, alkalmazási módot és lehetőséget írtak le. A Nemzetközi Társaság a változásokat nemigen kedveli. A „még Bálint – már nem Bálint” dilemmája, megmaradni is, és fejlődni is örök harca kísért. Ma az elméleti elképzelések, a tudományos rendszerek és igények más világában élünk, ami egy globális harc is, némi konkurenciával színezve.

„Bálint” az én szakmai identitásom része lett, s magam is sokat fáradozom a megtartás és a fejlődés lehetőségein és vallom: **mélységesen mély a bálinti gondolatvilág, s messze nem kiaknázott. Ezt a mélységet talán maga Bálint sem láthatta tudatosan.** Tény, hogy ebből a gondolatvilágból sokan merítettek, gyakran ezt elhallgatva, vagy nem is tudva. Idézem Prof. Dr. Kornélia Rappe-Gieske pszichológus, kommunikációs szakember véleményét, aki szerint nincs effektívebb módszere a szupervíziónak a pszichoszomatika közvetítésére, mint Bálint módszere, ami a minőségbiztosítás korában új jelentőséget kap.

Schnell Bandi H (MAGYARORSZÁG) – Egy mondat a bálintságról

(Én kértem szegényt, hogy röviden fogalmazzon. Mea culpa! HÉ)

Az a szellemiség és zsenialitásában is egyszerű módszer, amit Bálint Mihály a huszadik század túlzottan egyoldalú természettudományos orvoslásába hozott, számomra visszaadta az egyetemi tanulmányok során és a mai orvosi gyakorlat láttán veszendőbe ment hitet, hogy lehetséges

humánnummal, szellemisséggel, pszichével és szeretettel áthatott modern medicina.

Szirtes Mária H (MAGYARORSZÁG)

A 60-as években került először kezembe *Bálint Mihály: Az orvos, a betege és a betegség* című könyve. Bálint szemlélete megszólított, megfelelt az addigi tapasztalatomnak, hogy a beteg ember gyógyításához szükséges, de kevés a természettudományos szemlélet... legalább annyira fontosak a lelki tényezők.

Ezért igyekeztem a kórházi belgyógyászati osztályon, ahol dolgoztam, olyan légkört teremteni, ahol betegeink halála alkalmával összeültünk, megbeszéltük az „esetet” – talán kicsit meg is gyászoltuk.

Találkoztam azonban másokban és magamban is olyan orvosi magatartással, hogy egyre magasabb fal alakul ki bennünk a feldolgozatlan veszteségek nyomában.

1980-ban Schnell Bandi baráti évfolyamtársam rábeszélésére léptem be a bálinti szemléletű pszichoszomatikus társaságba.

A Bálint-csoportban ügyelünk arra, hogy az orvosi gyakorlatban az orvos-beteg kapcsolat problémái legyenek a középpontban

A bálinti szempontokat legjobban a szupervízióban lehetne érvényesíteni.

Veress Berci Ro (ROMANIA)

...hogyan jutottál el a bálinti gondolathoz és mit jelent ez Neked? – Kérdezett rám Harmathy Éva, az általunk 3 tyúkanyónak elkeresztelt Bálintos barátaink egyike. Készülő memoárjához kérte emlékeimet.

1986-ig semmit, de semmit nem jelentett Bálint és az általa létrehozott életmű. Szigorú elzártságunkban, a pszichológia anatémizálásának közepette büntény számba vették az ilyen irányú érdeklődésünket.

Budapesten, Bálint-emlékkongresszus alkalmával nyithattam ajtót mindarra, amit az elv és gyakorlat jelentett később számomra. Később! Jóval később! 3 évnek kellett leperegni a homokóránkon mindaddig, amíg az ottan elvetett mag szárba szökkenhetett. Akkor kezdtünk el cso-

portozni. Amúgy, hályogkovács módjára. Segítve később Bobay Nelly, Szirtes Mária és természetesen Éva által. Meg a szakma „szent szörnyei”, Jack Norell, John Salinsky és Erika Jones közreműködésével.

Mit jelentett nekem? Az országos Társaság megalakításának és felfuttatásának lehetőségét. 15 olyan évet életemből, amelyet e célra fordítottam. Meg aztán a következő 6 évet, amikor már lemondott elnökként, de kincstárnokként vehettem részt tevékenységében. Szívsajogva élni át most a Társaság számbeli hanyatlását, tevékenységének ellaposodását.

Kiöregedését! Fiatalabb kollégák érdektelenségének megtapasztalását! Tehetlenségünket ama érdeklődés felkeltésében, csatlakozási óhajuk felkeltésében.

Ám elnökségről történt lemondásom megteremtette azt a lehetőséget, amit a visszavonulással óhajtottam: mások is belekóstolhattak a vezetés édes-keserves nyúgúgába, tanulhatták az irányítás csínját-bínját. Így ha kivisznek a hegyoldalba, nem feneklik össze a hozzá nem értés korall padkáján a Társaság vezetése.

2014. szeptember.

Mesterünk, Bálint Mihály

tőle kaptuk

a gondolatot:

ne a betegséget, a beteget gyógyítsuk,
legfőbb gyógyszer az orvos (személyisége)

a módszert:

a Bálint-csoportot

Bálint Mihály élete (1896-1970)

Bergsmann Mihály Móricz 1896. december 3-án született Budapesten. Józsefvárosi körorvos fia volt. Apja rábeszélésére lett orvos, neheztelése ellenére vette fel a Bálint előnevet és tért át az unitárius hitre. Első felesége Székely-Kovács Vilma lánya, Alíz volt – együtt kezdték meg analízisüket Berlinben Hans Sachsnál és fejezték be Budapesten Ferenczi Sándornál. Paál János szerint egy kecskeméti konferencián vetődött fel a mai Bálint-csoportoknak megfelelő munka terve. A Mészáros utca 12-ben próbálkozott a gyakorló orvosoknak csoportfoglalkozásokat tartani – azonban a politikai helyzet miatt felhagyott ezzel, és 1938-ban feleségével és János fiával elhagyta az országot. Kevéssel ezután Alíz aneurizma ruptura miatt meghalt. Igen harmonikusan éltek, együtt dolgoztak és alkottak.

Diplomája angol habilitációjában a csecsemők individualitására mutatott rá. A Tavistock-klinikán dolgozik, kapcsolatba kerül későbbi feleségével Eniddel, aki a szociális munkások érzelmi megterhelésére hívja fel figyelmét. Először nekik, majd gyakorló kollégáknak tart „Bálint”-csoportokat.

A mozgalom igen népszerű lett Európa-szerte. (Talán a II. világháború tépte lelki sebek, a hidegháború rémülete tette népszerűvé ezt a plebejus pszichoszomatikus mozgalmat?) Bálint Mihály „alapkönyve”: *Az orvos, a betege és a betegség* 1957-ben jelent meg (Magyarországon 1961-ben és 1990-ben)

Bálint Mihály Magyarországon

1969-ben dr. Juhász Pál pszichiátria professzor és dr. Király Piroska háziorvos „esetmegbeszélést” hirdetett, ez még nem volt „Bálint-csoport”! Formai különbség:

Juhász-csoport:	Bálint-csoport:
felkészülés a betegből	mi feszít bennünket itt és most
nincs kötelező időstrukturálás	strukturált idő 10 perc felvezetés 10 perc kiegészítés 60 perc szabad asszociáció (előadó nélkül) és megbeszélés kb. 10 perc – vagy több
a vezető vezet	a vezető hallgat csak vész esetén szól (fecsegés, agresszió)

2. ábra

1984-ben professzorunk elhunyt, Király Piroska lemondott, a klinika működését áthelyezték tatarozás miatt. Elvesztettük atyánkat, anyánkat, otthonunkat. Mély gyászba borultunk. Szerencsére dr. Császár Gyula és dr. Schnell Bandi felvették a fonalat – a munka ment tovább különböző helyeken (Hársfa utca, Tétényi úti kórház, Kútvölgyi kórház) Végül Bobay Kornélia szerzett otthont nekünk a budapesti MÁV Kórházban. A boldog Máv Kórházbeli évek 2008-ig tartottak Kornéliánk értő vezetése mellett. Csak megemlítem a nemzetközi konferenciákat 1986-ban, 1996-ban. Bálint Mihály 90. és 100. születésnapján. Nemzetközi kapcsolatainkat dr. Boris Lubán-Plozza, Hans Helmut Dickhaut, Jack Norell fémjelezte. Nemzetközi konferenciákon is jelen voltunk (Ascona, Graz, Aachen) Egyesületünk elnöke jelenleg dr. Harrach Andor.

Kicsi, de lelkes csapatunknak volt néhány leágazása. Leggyönyörűbb talán az **erdélyi** vonal. Úgy kezdődött, hogy Schnell Bandi meghívott az 1986-os konferenciára két erdélyi orvost dr. Veress Albertet (Bercit) és egy százsz pszichiáter kollégát.

Ő később emigrált, de Berci szárnyai alatt kivirágzott az erdélyi Bálint-mozgalom.

Másik esemény az un. **Junior (orvostanhallgató) Bálint-csoportok**. Ezzel prof. Boris Luban-Plozza is próbálkozott Milánóban, neki is az volt a gondja mint nekem egyfolytában: a fiataloknak kevés a betegkapcsolatuk, nincs deklarált felelősségük, kifejezési gondokkal küszködnek. Ez persze nem ellenjavallat! Sőt! Inkább alátámasztja a gyakorlat fontosságát! 1994-ben meghirdettük az egyetemi lapban és csoportokat tartottunk. Megpályáztuk az **Ascona-díjat** (Prof dr. Lubán-Plozza és Bálint Mihály özvegye díjat alapított a legjobb medikus és paramedikális személyzet által írott dolgozatoknak). Téma: medikus/ápoló-beteg kapcsolat. Boldogan mondom, hogy minden évben dobogósok voltunk. 92 pályaművet írtunk. A professzor úr **Budapest Bálint-díjat** is alapított. Erre csak magyar diákok pályázhattak. Könyvet is írtunk „Magyarok Asconában” címmel. Luban Professzor úr születésnapjára képeskönyvvel kedveskedtünk. Egyébként **mind a mai napig lehet Ascona-díjra pályázni. Tárgya medikus-beteg kapcsolat. Beadási határidő: minden évben december 31. Kellő számú jelentkezés esetén Bálint-csoportot indíthatunk a pályázatra való felkészülés céljából.**

2002-ben Ress Katika és férje Hulesch Bors állt a mozgalom élére. A Bálint-csoport mellé csapatépítő tréningeket szerveztek, elnevezték az egészséget huMániának. Tutorok oktatják, ami jót tesz a fiatalok önállóságának. Leggyönyörűbb az, hogy huMania tantárgy lett, félévenként 2 kreditpontot ér, két féléves tárgy. Annyit adnak érte, mint a szemészetért. Kötelező, szabadon választható. Meg lehetne belőle bukni, de még erre nem volt példa. Nagy iránta az érdeklődés. **A Bálint-módszer az egyetemen él tovább.** Bálint-csoportot vezettem még szociális munkásoknak, dializáló személyzetnek, területi ápolónőknek, védőnőknek. A családvédelmi védőnőknek tartott foglalkozásról jegyzőkönyv készült, jelen tanulmányt is ennek alapján dolgoztam ki. Jelenleg dr. Dobó Katalin vezet több Bálint-csoportot. Országszerte, több helyen is volt már Bálint-csoport. Dunántúlon dr. Dormán Hajnalka őrzi a lángot.

A Bálint-mozgalom elfogadottsága külföldön

Összegyűjtötte prof. dr. Molnár László (2002)

J. Salinsky a Nemzetközi Bálint Társaság főtitkára mérleget készített a mozgalomról. (Salinsky 2002). Tizenkilenc országban jöttek létre Bálint-társaságok, ezen kívül 11 országban működnek individuális tagok és csoportok. A Nemzetközi Társaság szervezi a nemzetközi **kongresszusokat**, amelyek jól ismertek a hazai szakemberek körében is, valamint kezdeményezte a csoportvezetők nemzetközi **akkreditációját**, melynek irányelveit az 1997-es kongresszuson fogadták el.

Franciaországban az első Bálint-csoport 1967-ben jött létre, azóta az aktivitás magas szinten áll. Kétszáz bejegyzett tagról, 35 akkreditált csoportvezetőről, 50 működő csoportról lehet beszámolni. A Bálint-képzés Franciaországban nem része a hivatalos medikus programnak.

Belgiumban mintegy 1000 taggal 20 csoport működik, (2002) **Hollandiában** több száz csoport, már az 1980-as évek közepétől, ezek azonban inkább „terápiás vagy támogató” csoportok.

Olaszországban – Franciaországhoz és Belgiumhoz hasonlóan – a pszichanalitikus tradíciók erősek.

Németországban valószínűleg legsikeresebb a Bálint-mozgalom a világon: 1000 tag felett, 500 képzett csoportvezető és sok csoport orvostanhallgatókkal és orvosokkal. A Bálint-módszer része a hivatalos orvostudományi képzésnek: minden hallgató köteles minimális periódusban részt venni a képzésben. A családorvosok pszichoterápiás szakképzésben találkoznak a Bálint-módszerrel. A német Bálint Társaság aktívan részt vesz a nemzetközi munkában és támogatja a fiatal **lengyel és orosz Bálint-csoportokat**.

Az Egyesült Királyságban, amely a Bálint-mozgalom szülőföldje, a korábbi évtizedekben érte csúcspontját a mozgalom. Jelenleg (2002) a társaságnak mintegy 100 tagja van, ennek mintegy a fele tényleg aktív. Az orvosképzésben nincsenek aktív Bálint-csoportok. A Tavistock Klinikán – ahol a Bálint-mozgalom elkezdődött – egy csoport működik. Az alapellátás orvosainak postgraduális képzésében a módszer jelen van. Az itt zajló vitákat azonban kérdéses, lehet-e igazi Bálint-csoportoknak nevezni.

Bár a társasági tagok száma alacsony, az angol társaság befolyása a nemzetközi Bálint-mozgalomra ma is jelentős. Folyóirat működik 28 éve, aktív részvétel a Nemzetközi Társaság munkájában (11. Kongresszus Oxfordban). Monográfiák sorozata jelent meg a Bálint-mozgalom történetéről. (Pl. Salinsky és Sackin 2001) A Bálint-csoportvezetők között ma már kevés a pszichoanalitikus, inkább a családorvosok aktívak ezen a területen. (A pszichoanalitikusok az idősebb generációból kerülnek ki.)

Skandináviában – főleg Svédországban és Finnországban – országonként 30-40 csoport működik.

Svájcban mintegy 30 aktív orvosi csoportról számolnak be, akik tagjai a Svájci Pszichoanalitikus Társaságnak. Asconában Bálint-centrum jött létre Boris Luban-Plozza vezetésével. Megszervezte a medikus Bálint-találkozókat, amely mozgósította a fiatal Bálint-követőket. Az évekénti összejöveteleken díjakat adományozott legjobb tanulmányok szerzőinek.

Magyarországon – J. Salinsky megfogalmazásában „Bálint Mihály szülőföldjén” – a csoportok tradicionálisak. A Magyar Bálint Társaság szervezi a végzett orvosok, valamint a budapesti orvosegyetemen a hallgatók képzését. A magyar társaság a nyelvi azonosság alapján segítséget nyújt a romániai orvosok Bálint-csoportjainak szervezésében.

Romániában 1993-ban kezdett kibontakozni a Bálint-mozgalom, támogatva a Magyarországi Bálint Társaság tagjai által. Jelenleg mintegy 100 tagja van a Román Bálint Társaságnak (alapellátás orvosai és más egészségügyiek).

Szlovéniában és Horvátországban főleg tanárok és szociális munkások vesznek részt a Bálint-csoportokban. Dubrovnyikban évente Bálint-iskolát tartanak, a Nemzetközi Társaság 2001-ben Szlovéniában tartotta kongresszusát.

Oroszországban Szentpéterváron szerveződtek Bálint-csoportok: orvosok, tanárok, más egészségügyiek részvételével.

Az **USA**-ban 1991-től működik Bálint Társaság. A módszer népszerűsége nő, különösen a családorvos rezidensképzésben. Johnson és munkatársai szerint van Bálint-képzés az országban. Megszervezték a vezetőképzést, a vezetők főleg családorvosok és pszichológusok, többségük a pszichoanalízisben nem képzett. A vezetők megfelelnek az akkreditáció követelményeinek. Az Amerikai Társaság megszervezi a téma iránt empátiával viselkedő szakorvosok képzését is. A Bálint-mozgalomban a rezidenseken túl kevés végzett orvos vesz részt, de számuk növekszik.

- Bálint-csoportok és társaságok Európa több országában és az USA-ban ténylegesen aktívak, de nem vonták be a mozgalomba a családorvosok és az egészségügyi munkatársak többségét. Kivétel Németország, kisebb mértékben Franciaország, és talán az USA, ahol a növekedés igen gyors. Az országok többségében a Bálint-csoportok nem részei a curriculumnak, de számos országban az orvostanhallgatók jelentős szerepet vállalnak a Bálint-mozgalomban.
- Egészében a Bálint-módszer befolyása az orvoslásban néhány országban növekvőben van. De *nem éri el* azt a szintet, amit Bálint Mihály és munkatársai gondoltak, hogy a családorvosok 20%-a részt vesz a Bálint-képzésben. Ez Salinsky szerint a lehetőség túlértékelése.
- A Bálint-mozgalom nem tekinthető az orvoslás fő áramlatának a jelenben és a jövőben. A családorvoslásban viszont a kulturális öröklés része és szerepe jelentős marad.

Hogyan épül fel egy Bálint-csoport?

TÉR BEN

8-15 személy körben ülve – lehetőleg ne legyen kapcsolatuk a Bálint-csoporton kívül.

- bemutatkozás: keresztnév, mit dolgozik (első alkalom)
- titoktartás
- merje felvállalni önmagát
- bizalom-biztonság-bátorság
- botorság? (bizarrság?)
- (jog a saját butasághoz – mondta Bálint Mihály)

lényeg: ne legyen szorongás, lámpaláz

vezető: primus inter pares

- teremtsen meg a feltételeket
- beszéd ne legyen parttalan
- ne sérüljön senki

partner vezető: (nem feltétlenül szükséges) legjobb, ha „**MÁS**”

- férfi mellett nő, orvos mellett laikus, pszichológus, tanuló vezető
- vendégül fogadhatunk tanuló bálintosokat is
- optimális esetben a csoportok zártak.

Lényeges személyiségfejlődés 2-3 év alatt észlelhető.

IDŐ BEN

(lásd 2. ábra)

10 perc: referálás – referáló elmondja azt, ami a szívét nyomja (nem <i>csak</i> tudományos beszámoló)
10 perc kérdés-felelet: hogy tisztább legyen a kép
60 perc: szabad asszociáció (referáló nélkül)
10 perc referálóval – oldódás

hetente-kéthetente, egy-két évig

(Az időtartam ajánlások tájékoztató jellegűek)

2. ábra

A csoport

ESETMEGBESZÉLŐ – SZUPERVÍZIÓS CSOPORT

– de nem csak az

- tényeken alapuló medicina –
- több és más, mint klinikopatológiai konferencia
- több, mint mechanika
- különböző strukturáltság (vekker-kerti virág-ló-ember)
- nem kell előre felkészülni
- időstruktúra – rugalmasan kezelve
- vezető: van, de alig észrevehető

ÖNISMERETI CSOPORT

– de nem csak az

„hiába fűröszöd önmagadban, csak másban moshatod meg arcodat” (JA)

- kapcsolatokban látjuk meg önmagunkat:
 - orvos-beteg
 - egyén-csoport-társadalom
 - antennánkkal fogjuk fel a másikat
- Bálint-csoport a nagy tükör:
 - sem a beteg, sem az orvos nem tévedhetetlen
 - leképeződik mikrostrukturában a valóság
 - sztereo hatás – „kagylóban zúg a tenger”

MENTÁLHIGIÉNÉS (TERÁPIÁS?) CSOPORT

– de nem csak az

- **Orvos SZEMÉLYISÉGÉVEL gyógyít (orvos-gyógyszer)**
(ez a SZERSZÁMA)
 - saját személyiségünk bögréjével merjük embertársunk óceánját!
„minden ember fenség, északfok, titok idegenség”
KELLŐ ALÁZAT!
ami el tud romolni, el is romlik (Murphy)
SZERSZÁM ne csorbuljon ki
kiégettség megelőzése
segítség a traumákban (A. csoporttársunk esete)

Kb. 60 perc „MUNKAÓRA” (lásd 2. ábra)

- **lényegi (termelő) munka itt zajlik**
 - **hitelesség:** tények tiszteletben tartása
 - merj magad lenni
 - gondoldj arra, mit tennél a referáló helyében
- **relaxáció**
 - egyenletesen lebegő figyelem
 - **KONTROLLÁLT REGRESSZIÓ***
 - felszabaduló kreativitás
 - a betegség rosszindulatú regresszió –
 - mindkettő magányos állapot –
 - kiszolgáltatottság ! (l. Östörös)
 - **VIGYÁZZUNK EGYMÁSRA!**

KÉSZSÉGFEJLESZTÉS!!!

- Megtanulni: mikor kell koncentrálni
- mikor kell elengedni – (lásd még regresszió)
- a kör tükröz és sűrít – érik
- szimbólumok: levegő, víz, föld, tűz (l. piktogramokat)
- a munkaóra „gyúanyagja” bármikor, bárhol felhasználható a betegágynál (lásd Enid Bálint, Jack, Norel FLASH, BLITZ, Öt perc a betegért)
- a **betegágy mellett „beugrik” a megoldás**

* Bálint Mihály szerint az alkotás jóindulatú regresszió.

Félelmeink a Bálint-csoportban

(nálam jobban kifejezik a magyar klasszikusok):

„Vak dióként dióba zárva lenni s
Törésre várni be megundorodtam „
(*Babits Mihály*)

„szeretném magamat megmutatni,
hogy látva lássanak“
(*Ady Endre: Vágy a kitörésre*)

de ez kockázatos, mert

„kit anya szült, az mind csalódik végül“
(*József Attila: Félelem az árulástól*)

„egész világ nem a mi birtokunk“
(*álmaink rommá válása*) stb.

stabilitás és dinamika

„a víz szalad, a kő marad... a kő marad...“
Wass Albert

Sziszifuszt – hangzik a mese – boldognak kell elképzel-
nünk. Minden bizonnyal. Ám őt is fenyegeti az irgalom.
Sziszifusz – és a munkaszolgálat örök, de nem halhat-
atlan a szikla...Sziszifusz egyszerre azon kapja magát,
hogy réges-régen csak egy szürke kődarabot rugdal
maga előtt a porban.

Ugyan mit kezd vele most? ...Nekiveselkedni nevetséges
lenne... ráfonja reszketeg, érzéketlen ujjait és bizonyára
markolja még a végső, legutolsó nekirugaszkodás pilla-
natában, amikor élettelenül lefordul a székről...

Kertész Imre: A kudarc

mindez igaz – az ellenkezője is –
csak a szenvedő ember bizonyos

Összefoglalás:

- CsVSz csoportok alapján
- Szövegelemzés
- Módszertani vizsgálatok

mindezt lásd a második részben

MÁSODIK RÉSZ

Bálint-munka hozadéka

Vallomás

Megkísértem vázolni a Bálint-munka elméleti részét.

Mentegetődzés: a Bálint-csoport orvosok számára lett kitálva, de nekem csak a CsVSz védőnőkről van írott anyagom. Hiteles szerettem volna lenni – csak az életből vett, visszakereshető anyagot használhattam fel. A Bálint-csoport alkalmazható egészségügyi szakszemélyzet, pedagógusok, jogászok között, mindenhol, amerre érzelmi feszültségek fel-tételezhetők.

Így a továbbiakban egy különleges szolgálattal kapcsolatos gyakorlatba tekintünk bele: ez a CsVSz Védőnők munkája. Reméljük, kellőképpen tudjuk ábrázolni a Bálint-csoport di-namikáját.

Mi is a Családvédelmi Szolgálat (CsVSz)

Az 1992-ban megszületett magzatvédelmi törvény a terhességmegszakítást szándékozó asszonyokkal való foglalkozást tartalmában változtatta meg. Felállították a Családvédelmi Szolgálatot. (CsVSz) Ennek hivatása az lenne, hogy az áldott állapotba került („válsághelyzet (!)-ben lévő”) asszonyoknak-lányoknak e célból kiképzett védőnők segítsenek nem szándékolt terhességük minél megfelelőbb kezelésében.

Nőgyógyász: Asszonyom, Ön anya!

Férj, élettárs, szerető stb. (nem kívánt törlendő)

- a) összevissza csókol, pezsgőt bont vagy
- b) miért nem vigyáztál?

utóbbi esetben – ha szabadulni kívánnak a terhességtől – CsVSz a program: a kijelölt védőnővel kötelező a beszélgetés, tanácsadás. Ha három nap gondolkodási idő után a hölgy szándéka változatlan, megerősített kérelemmel felkeresi a nőgyógyászt, megtörténhet a műtét. Az orvosi abrasio szükséges rossz: mégiscsak kontrollált körülmények között történik, nem kriminalizálódik.

A főiskolát végzett védőnők a munkájukhoz szükséges ismereteket intenzív tanfolyamon sajátították el, továbbképzésük folyamatos. Ez a Magyar Védőnők Egyesülete, az Állami Népi Tisztiorvosi Szolgálat, a Semmelweis Egyetem II. Női Klinikáján működő szakmai műhely keretein belül történik. A drámai helyzetek miatt a CsVSz munkatársaira igen súlyos érzelmi teher és felelősség nehezedik. A védőnők igényt tartanak az esetek megbeszélésére, gondjaik közös megvitatására. Ezért azzal a kéréssel fordultak hozzám, (HÉ) hogy a jól bevált Bálint-módszer keretében a problémásabb eseteket közösen dolgozzuk fel.

A találkozásokról jegyzőkönyveket készítettünk.

Ezek áttekintésével kíséreljük a Bálint-csoportok dinamikáját megközelíteni.

A drámai helyzet, a „**SÉRÜLÉS**” három szinten mutatkozik: legfőbb a

- **magzaté:** számára lét-nemlét a kérdés, értelemszerűen nincs döntési helyzetben (legveszélyesebb hely az anyaméh).
- **várandós nő:** döntés az ő kezében van, de éppen a bálinti beszélgetések során derült ki, hogy mennyire esékény a potenciális kismama.
- **védőnő** is bevonódik a helyzetbe, könnyen „beszipantódik”, de magánéleti problémákat is másképpen kezeli. Dolga a tanácsadás: döntenie nincs joga.

CsVSz Bálint-munka formája

Hétvégeken találkoztunk: péntek-szombaton 7-8 csoportot tartottunk (Maratoni Bálint).

Ennek előnye a „feltüzelt hangulat” fenntartása. A sűrű együttlét alatt **hasonló drámák** jöhetnek felszínre. Különösen feltűnőek voltak a magzat testi épsége körüli gondok.

5-en nem voltunk védőnők: egy férfi kollégánkat (szülész-nőgyógyász) is meghívtuk, csapatunkat ugyanis „elfeminizáló-dás” fenyegette. Rajtunk kívül még három civil magzatvédő ült közöttünk.

Az **„eset”** három kivételével viselős asszonyka volt, aki terhesség megszakítást szándékolva megjelent a védőnőnél.

Körben ülünk – ismerkedés után valaki **hozza az esetet**. Arról beszél, ami a szívét nyomja. (kb. 10 perc), természetesen igyekezik minél realisabban vázolni a helyzetet. Utána a **csoporttársak kérdezzék** arról, ami még érdekli őket (újabb 10 perc). Ezután a referens visszavonul, többé nem lehet őt kérdezni, (a társaság „hozott anyagból dolgozik”). gyakorlatilag **szabad asszociáció van** (kb. 60 perc), majd a gondolatokat felhasználva próbálunk eredményre jutni. (lásd 2. ábra) Nem kell feltétlenül lezárni a beszélgetést, sokszor a **gondolatébresztés elegendő**.

Bálint-csoportunkban a tanácsadás/segítés szintje került feldolgozásra. (Beszéd az esetről.)

Tanácsadás szintje

Tehát a várandóság megállapítása során a kliens megjelenik a CsVSz védőnőnél.

- A beszélgetések témája: **„anyává váltam, de nem így gondoltam”**.
- **„Tessék segíteni, hogy megjöjjön a menstruációm”**.
- Az indoklások különfélék: Túl fiatal/meglett korú vagyok, tanulok, nem őt képzeltem gyermekem apjának (nem is ismerem eléggé) drogos állapotban fogantam stb.

A tanácsadók magzatvédelmet vallanak, nem befolyásolhatnak. Jóllehet a hölgyek terhességmegszakítás szándékával jöttek, ennek ellenére három alkalommal kihordták a gyermeküket. A védőnővel konzultálva, támogatást elfogadva. Megjegyezzük, más segítséget is kapott a kismama. (Férj biztatása, beszélgetés a plébánossal.)

Megszüljem-e?

Terhesség megszakításra jelentkezett hölgy: férje nem nézi nőnek, szerinte nem eléggé csinos – védőnő katolikus paphoz küldi a házaspárt, a kisfiú megszületik, a kisebb fejlődési rendellenességgel. A párkapcsolat nem javult, de anyja imádja a gyermeket, boldog vele.

Házaspár jelentkezik: teherbe esés spirál mellett. Az asszonyka sérüléstől fél, ragaszkodik a megszakításhoz, a férj kívánása ellenére megtörténik a műtét.

Fogyatékosok üzenete számunkra

A csoportunk a fogyatékkal való élés problémáit járja körül: jó-e hogy fogyatékos kisfiú született – „ha tudtuk volna!” Fogyatékosok sikerei: karriert befutott vak angoltanárnő, süket kilencéves kislányunoka (ismerősi körből).

Kolléganőnk, M. elmondja, hogy húga halmozottan sérült gyermeke vezette lányát a gyógypedagógusi pálya felé.

Végiggondoljuk egy kedves ápolónő sorsát, aki Down-kóros gyermeket hozott a világra, egy nagyon nyugós várandósság után.

Hosszasan beszélünk a fogyatékos gyermekkel való együttélésekről.

Alkarhiányos kislány anyukája nem merte felvállalni a kistestvért.

Valaki megjegyezte, hogy Arany János negyvenkilenc éves anyja tizenegyedik gyermeke (!).

A. elmondja, hogy fia bal keze szindaktiliás, sok gondjuk volt, férje kilépett a házasságból, határon túli lévén beillesz-

*kedési problémái voltak, rengeteget olvasott a fia, könyvtárnyi mennyiséget – ő a világ legboldogabb édesanyja... Hála Istennek, hogy „megtartotta” terhességét...
.Van –e jogunk dönteni fogyatékos ember élete felett?
Eljutottunk a...*

...gondolatokhoz a tökéletességről

Csoporttársunk: két bűbajos kislány (unokahúgai) képét mutatja: „A nővérem megbetegedett polycystás vesebajban, a bátyám is abban halt meg. A két kislány is meg fog betegedni 50 és 70 éves kora között. A rokonságban van aki 40, van aki 70 éves korában hal meg. Akkor nem szabadna lenni két ilyen szép gyereknek?” (megborzongtam: lehet, hogy társunk is érintett?)

Ilyen és hasonló gondolatok születnek a Bálint-csoportban.

Más:

Empatia – distancia

Színész barátommal megállapítottuk, hogy mindkettőnk szakmájához empátia/beleélés szükséges. Ő: ha „felmaszkol (dolgozik a maszkmester), ő Lear király. Nem olyan mint Lear, hanem ő maga. Majd „lemaszkol”, hazamegy és megcsókolja alvó gyermekeit. Családapa. Bemosakszik-kimosakszik – ahogy Gyökössy tiszteletes úrtól tanultuk. Ha Darvas Iván Az örült naplójában nem hiteles, a színház varázsa nem ér semmit. Megborzongok, ha elgondolom – így vagyok én is. Belebújok a beteg bőrébe. De ha elmegy, ki kell lépnem – ez nem az én történetem –, ha nincs meg a distancia, rámegetek, a betegnek sem használok.

ÍGY IS VANNAK GONDOK!

Saját gyász

Szokatlan dolog történt: A. munkatársunk nem jelent meg a csoportfoglalkozáson. Portásunk egy telefonszámot hozott: A. kért, hogy hívjam fel. „Évikém, az én gyönyörű, okos fiam meghalt. Odalett egy lakástűzben. Két hétig ne zavarjatok.” Mindez azok után, hogy egy előző alkalommal elmesélte fiával kapcsolatos gondjait, testi fogyatékoságot, férje lelépését, beilleszkedési nehézségeket – határon túli lévén. Lefagyunk. Csoportbeszélgetésünkben próbáltuk oldani a gyászt.

Dicséretére legyen A.-nak: egy hónap múltán betagozódott a munkába. „Nem vagyok mindennapi lelkiállapotban – mondta, de uralta érzelmeit. Megdöbrentünk, hogy ez lehetséges. Lehetséges. Egy fiatal pár sorsát példás megértéssel kezelte.

Korai még a konty nekem...

N. referál: 14 éves gravida, egyszeri szexuális együttlét volt. Iskolában megalázzák: igazgatónő, osztályfőnök, védőnő „tetemre hívja” – kötelezik, hogy hajtassa el a magzatot. N. világosítja fel, hogy másképp is dönthet. Édesanyja mellette áll, nővérei gyermekeit szeretettel dédelgette, mondja. A kislány belázasodik, magába vonul... Mégis megtörténik a műtét... depresszió, szánalom: nagyon sajnálja meg nem született kisbabáját. Hosszas beszélgetés, hogyan kezeljük a hasonló helyzeteket, hiszen a pedagógus az egész diákságért felel.

Vagy mégse?

T. mondja esetét: 15 éves lány párjával, szülői beleegyezés kellene, de a kislány jehovista szüleitől ezt nem kapják meg. A fiú anyukája aláírná, de ez szabálytalan. Esküvő, szülés. Az ifjú férj prostituálttal áll össze, nemi bajt kap, feleségét is megfertőzi. Újabb terhességet megszakítják, ezennel a harmadikkal jelentkezik. Milyen jó, hogy 15 évesen **szült...**

Hát akkor mikor?

H. mondja: 12, 15, 18 éves korában volt terhességmegszakítása a kislánynak. Anyja nem ér rá törődni vele, mert fogatékos gyermekével van elfoglalva. H. hiába próbál hatni reá. A leány lecsúszik, nem tanul, nem dolgozik, össze-vissza hazudik. Ötleteink vannak, de szomorúnak látjuk az ügyet.

Isten hozott kisbaba!

CsVSz védőnők tájékoztatást adhatnak, de sem lebeszélni, sem rábeszélni nem szabad az asszonyokat. Szerencsére néhány esetben mégis meg tudják menteni a babát.

B-nél jelentkezett egy csinos fiatalasszony: most még nem akar szülni, előbb szórakozni, öltözködni akar, külföldre menne férjhez. B elbeszélget vele, mondhatni kedvet csinál: milyen szép, fiatal anyuka lesz... megajándékozza a szeretett férfit. (Lásd még „Bálint-csoport szóról szóra” a Függelékben) Anikó házasságát féltette, férje nem találta elég vonzónak, nőiesnek) – plébános úrral megbeszélték – megszületett a gyermek.

Csípőficamos anyuka gyönyörű kisfiút szült, jöllehet az ortopédorvos aggodalmaskodott.

Vendégfalatok

ANYAÉLET: EMBRIÓMBÓL ELEVEN EMBERKE LETT

Nőgyógyász kollégánk és jómagam mellett még három magzatvédő civil volt a társaságban. Mi is hoztunk eseteket.

C: Karolina alkoholista. Testvére kér segítséget. Karolina faluhelyen élt, áldott állapotba került, de a férfi nem akarta feleségül venni. Ekkor kezdett el inni. Fiúgyermekével nem törődött. Zsarolási harcok az apával. Kocsifeltöréseken, kirakatbetöréseknél kapták nyakon a kamaszt. Beszélgetni kellene?...

L: Kata négygyermekes anyja, lány korában prostituált volt.

Apját nem ismerte, anyja, elhagyta. Lányait négy férfi nemzette. Pártveterán vette nőül. Konzolidált polgári lét. Kata anyja előkerült, akit az idős férj agyonlőtt, majd magával is végzett. Katalin inni kezdett újra. Pszichiátria, majd háziorvososi gondozás. Alkoholizmusából gyógyul. Pánik. Közlekedési nehézségek. Élettársa lett egy derék ács személyében. Józan, kiegyensúlyozott élet – pánikbetegséget leszámítva, de egy pöttömnyi kutyát sétáltatva megjött a bátorsága...
Lényeg: lányait gondosan neveli, jól tanulnak, sportolnak.
M: Felkereste egy várandós nő: hogy is történik egy magzat-elhajtás. M. magzatvédő. Önmagát adta (nem agresszíven). Maga a jelenség elgondolkoztató: mennyire elmagányosodott egy a terhességét megszakítani kívánó asszony. Beszélgetésünk alapján kibontakozott, hogy elhalt férjét érzi megcsalva új kapcsolatával a nő. Félt a gyermekneveléstől is. (18 éves nagylányát is egyedül nevelte.)

Férfi-nő kapcsolattól (is) függ a magzat élete

- **22 éves nő:** nem ez az az ember, akitől gyereket szeretne.
- **18 éves asszony:** férje prostituálttal él, feleségét megfertőzte.
- **19 éves cigány asszonyka:** gyászban fogant (2 éves keresztlányát elütötte az autó), agresszív férjtől, anyóstól félti a gyereket.
- **25 éves fiatalasszony** még szórakozna: védőnővel konzultálva kihordja és megszüli gyermekét
- **Kétéves kislány anyukája** vívódik, mert párjával elromlott a kapcsolata – nem látja őt elég vonzónak. Aranyos kisfiút szül – a házasság ugyan nem javult, végtelenül boldog a kisbabával.
- **Csípőficamos asszonyka** merjen-e kislányának testvért szülni? Férje félti, ortopéd orvos óvja. Mégis megszületik a kisfiú. Anyuka is jól van.

Gyerekek terhessége

Három kicsi lány graviditása került elő.

- **14 éves lányka: szülei nem írták alá a kérelmet, a baba megszületett. Hepatitis B-t kapott a férjétől, későbbi terhességeket megszakították.**
- **14, 16, 18 éves korban terhesség – sajnos a kislány lecsúszott anyukája nem figyelt rá eléggé.**
- **14 éves: iskolában megszegyenyítették, depressziós lett, magzatot elvették.**

Beszélgetésünk alkalmával sokszor szóba került az élet szentsége, a szerelem szépsége – milyen könnyű visszaélni ezzel.

Mennyit számít a környezet! Odafigyelni egymásra, felelősséget vállalni a másikért!

Megállapítottuk, bőven van tennivaló a felelősségteljes sex érdekében...

Még néhány jótanács, hogy a Bálint-munka sikeres legyen

Nem szükséges úgy felkészülni, mint egy tudományos referálóra – sőt! Kicsit lazítsuk ki magunkat! Áldott Juhász professzor kávéval, süteménnyel kínált bennünket. A referáló lazán adja elő a mondókáját, ne röstellje, ha esetleg nem eléggé rendezett a beszéd (persze nem baj, ha mégis), ne szégyellje, hogy érzelmei vannak. Visszavonulásánál figyeljen, nem árt ha jegyzetel. Közben a csoport szabad gondolattársítással járja körül a problémát. Használják ki az érdeklődés perceit, az asszociációknál már nem lehet kérdezni, „hozott anyagból dolgozunk.”

AZ ÉRZELEM A LÉNYEG, ANNAK FELISMERÉSE, ALKALMAZÁSA

CsVSz védőnök munkájának eredménye az angol pázsit-hoz hasonló:

Nem kell más, csak a jó fűmag – és nyírni, meg locsolni kell, de azt

ÖTSZÁZ ÉVIG

de

SZÜKSÉG VAN A KATONÁS FEGYELEMRE is, mert

AZ ANYAG KÖNYÖRTELEN

HARMADIK RÉSZ

A szereplők

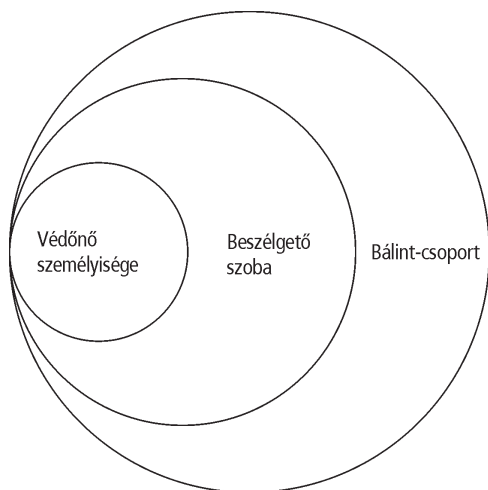
VÉDŐNŐ: CSVSz nővér

HÖLGYVENDÉG: tanácsadásra jelentkező

CSAPAT: Bálint-csoport

VÉDŐNŐ: személyisége rendszerével fogadja a várandós asszonykát, kezeli problémáit – viszi Bálint-csoportba. Minden személyes találkozás, minden csoportmegbeszélés más és más.

Tehát három bűvös kör van. Koncentrikusan. Legbelső a védőnő személyisége (Önismeret) Ezzel az eszközzel közeledik a hölgyhöz, kettőjük kapcsolata a második kör. (védőnő-kliens találkozása) – feltárva a problémáit. Harmadik kör a Bálint-csoport.

3. ábra

Minden találkozás változás. Más lesz a hölgy, de más a védőnő is. A Bálint-csoportban is változnak a tagok, még ha ugyanazok is. Érdemes ezeket a tüneteket tanulmányozni. Titokzatos a Védőnő szobája. Sok minden történhet a szavakon túl.

A HÖLGY

Problémái vannak. „Nem kívánt terhesség” – talán ez sincs teljesen így – magányos, tanácsstalan. Teljesen egyedi eset. Hajdan nem volt tanácsadás. Csak nagyképű bizottság. Talán még az sem – szutykos asszony piszkos vödre – fejfa a temetőben. A döntés kínja megmaradt.

BÁLINT CSOPORT a felmentő csapat. A csoport légköre módot ad a problémák kifejtésére.

Minden csoport tag más.

„ILYEN AZ EMBER. Egyedüli példány.
Nem élt belőle több, és most sem él
S mint fán se nő két egyforma levél
A nagy időn át se lesz hozzá hasonló...”

Kosztolányi Dezső

Egyikünket leszámítva nőkből áll a csapat. (A Bálint-csoport.) Férfikollégánk belépte előtt érezni lehetett a női hangulatot. Ez nem is volt baj, tekintve a téma igencsak női mivoltát

Cherchez l'homme

keresd a férfit...

A tanácsadás értelemszerűen női közegben zajlik. (Nagy ritkán kíséri klienset a társ.) Bálint-csoportunkban ülő nőgyógyász kollégánk mindig talált mentséget férfi társai számára – hála Istennek. Így meglett az egyensúly:

1. a lopással vádolt élettárs védelmére kelt,
2. más esetben méltatta, hogy felvállalta a (saját gyermekét) a magzat apja,
3. méltányolta ha gondoskodott a családjáról. vagy: hogy
4. **csak az apa** ragaszkodott a magzathoz,
5. kutatta az asszony felelősségét férje alkoholizmusában,
6. felhívta a figyelmet, hogy „itt jellegzetesen női sorsok sorakoznak fel” (maga a megjelenés is a magzat elutasítását jelzi).

Csoportunk hangulatát a bizalom, a nyitottság jellemezte. Különösen látszott **A.** esetében mikor anyai gyászát dolgoztuk fel.

M.-re is odafigyeltünk: Leánykáját környezete törekvése ellen hozta a világra, aki felnőve fogyatékos rokona hatására lett szociális munkás és kezdeti kudarcaival küszködve hősiezen helytáll.

Mintha antennáink lennének egy szál drót, vagy tányér antenna formájában. Kísérteties volt a következő eset: csinos doktornőt lánykori udvarlója keresi fel mint orvost. Én egy macsót láttam benne, férfi csoporttársam agresszornak vélte. Referáló, paciens ugyanaz – mégis milyen más!

Megfigyelhető a tükrözés és a sűrítés is!

Jól működő csoportban sűrítve zsong a helyzet, mintha tükörben látnánk az esetet. Kicsiben a nagyot.

**MITŐL TUD A BÁLINT CSOPORT OLY
VARÁZSLATOS LENNI?**

**MI LEHET A BÁLINT-BESZÉLGETÉSEK SIKERÉNEK
TITKA?**

**AZT HISZEM,
A BIZALOM ADTA BIZTONSÁG**

ÉS

**AZ A KÉPESSÉG, HOGY VAN BÁTORSÁGUNK
FELVÁLLALNI ÖNMAGUNKAT!**

ŐSZINTESÉGRŐL VAN SZÓ!

FÜGGELÉK

Bálint-csoport szóról szóra

Ezt a „művet” CsVSz csoportok jegyzőkönyvei alapján alkottam. Úgy éreztem, hogy csak hiteles írások alapján kutathatok. Mellékelnék egyet a jegyzőkönyvek közül, szóról szóra. Hangsúlyozom, hogy Bálint-csoportokra az orvos-beteg kapcsolat körüljárása jellemző, de lejegyzett anyag híján ezt a megoldást nem éreztem megbízhatónak.

Szöveghűen lemásolok egy CsVSz jegyzőkönyvet. Kilencen ültünk egy körben: Óvodai jelekkel jegyeztük magunkat: így anonimek lettünk, de gondolataink visszakereshetők.

LABDA csoportvezető,
BABÁCSKA referáló,
ÖDÖN szülész-nőgyógyász,
KATICABOGÁR vezető védőnő,
FA védőnő,
AUTÓ védőnő,
NAPOCSKA védőnő
MADÁRKA magzatvédő aktíva
TULIPÁN védőnő

BABÁCSKA Zsófiáról referál.

Nyáron mutatós, dekoratív hölgy keresett meg, manökenalkat. Elmondta, házasság előtt áll, külföldön dolgozó magyar férje lesz. Amerikában fognak élni és ő most terhes. Nagy lelkiismeret-furdalása van, de ő megteszi mégis, hogy elveteti a gyereket. Egy hónap múlva lesz az esküvő. Szerelmi házasság, szereti és tiszteli a férfit. Zsófi még nem akar gyereket, szeretne öltözni, társaságba járni. Csak két év múlva szülne, amikor hazajönnek. Férje nagyon szeretné a kicsit, örül, hogy terhes. Próbáltam győzködni, hogy legjobb kor 25 év körül van az első babára, meg: hogy akarja elvetetni, hisz

utána hat hét absztinencia. Ő: spontán abortusznak játsz-sza el. Próbáltam győzködni: milyen szép lesz kismamának, hogyan fogják irigyelni – csak kitöltötte a lapot. Mondtam: van három nap gondolkodási idő. Elment, nem jött vissza. Nyolc nap múlva megjelenik, meghosszabbítani jött, mert a régi lejárt. Ismét beszélgettünk sokáig, tele voltam ezzel a nővel. Meghosszabbítottam, elment. Eltelik egy hét, visszajön a nő, írjak egy másik kérést, mert közben meggondolta magát és eltépte. Újra írtam egy lapot, hozott egy bonbont, elment a nő. Elfogadtam, mert duplán dolgoztam. Sokáig gondolkodtam, meddig vacillál – próbáltam benne erősíteni az érzelmi kontrollt, mert érzelmileg kötődött a gyermekhez. Egy hét múlva telefonált Zsófia, elégette a lapot, ami ott maradt semmisítsem meg, megtartja, boldog mindkét család, soha senki ne tudja meg, hogy ott járt, semmisítsem meg a dokumentumokat.

Talán 20%-ban nekem is részem van benne, hogy megszüli a gyereket.

Kiegészítő kérdések:

.....Mitől vagy hiteles?

BABÁCSKA: Ha hitelesen interpretálok, amit én belül érzek.

ÖDÖN: Ez így van egy lexikonban, de most egy Bálint-csoportban mondd el saját szavaiddal, hogy is érzed.

BABÁCSKA: Az volt a kongruenciám, hogy én az utolsó per-cig kitartottam amellet, hogy ezt a gyereket az ő helyé-ben megtartottam volna, én ha ilyen szituációban lennék, nagyon hangsúlyozom, hogy én mit tennék. Lehet, hogy ez nem helyes, ha tanácslok, azt mondom: nézze ha beleképzelem magam az Ön helyébe, én azt választaná-m. Magának nem kell választani, mert nem vagyunk egyformák, de ez az egyetlen járható út, hogy őszinte, bizalmas párkapcsolat maradjon, ne legyen ilyen kis rés, megbánnivaló a későbbiekben, ha nem lesz gyerek, de ha lesz is: becsapta a férfit, örökösen abban a tudatban élni a házasságban ...azonkívül a legideálisabb kor, hogy szüljön egy gyereket, egy életet, egy szerelem gyümölcsét, hiszen szereti a férfit, de – mondtam – Ön dönt, mert én nem dönthetek Ön helyett.

ÖDÖN: Félrevezeti a férjét. Mikor ezt hallottad, benned milyen érzés támadt?

BABÁCSKA: Hát megdöbbsentett, hogyha ő szereti a férjét, akkor miért akarja elvetetni? Ha én valakit szeretek, annak mind több szeretetet adok és minél több dologgal kedveskedek. Ha ez a dolog lett volna a legkedvesebb dolog az ő férjének, akkor miért ezt veszi el tőle? És miért csapja be? Hol a bizalom? Azt mondta, hogyha ezt a férje megtudja, neki vége.

LABDA: Talán azért volt ez a sok vacillálás, mert nem bízik a férfiban. Külföldön élő magyar, messziről jött ember sok mindent mond.

BABÁCSKA: Nem gondolom, hogy bizalmatlanság volt, mert szinte egy apát, egy támaszt látott a férjben, ő szeretett volna férje mellett csillogni, jobb társaságba járni – neki ebben eddig nem volt része.

LABDA: Nem ritkán tapasztaltam, hogy megfogam a gyermek és elszáll az apa iránti bizalom.

BABÁCSKA: Ezt én itt nem tapasztaltam. Ilyen célzást nem tett.

KATICABOGÁR: Az a gondolatom támadt, hogy ez a szép mutatós fiatal nő a milliommosság előnyei miatt és még ki tudja miért feláldoz egy gyereket.

BABÁCSKA: Érdekes, hogy én több nőnél tapasztaltam, nem a kor szabja meg az anyai érettséget, hanem a személyiség. 20-30 éves nő mondja: Védő néni! Nem merem megszülni! Nem merem vállalni a gyereket. Egyszerűen fél tőle, hogy valami történni fog vele és nem tud mit csinálni. Itt ez se volt. Ügyes, talpraesett nő volt. Ő még egy kicsit élni akar. Én mondtam neki, hogy két évig vele kell lenni, utána – mivel jól állnak anyagilag, fogad mellé egy bébiszittert, mehet a férjével ide-oda, hazatelefonálnak, hazaszaladhatnak kocsival. Épen olyan csinos lesz, visszamegy a méhe, a hasa. Ugyanúgy fog hódítani, tetszelegni, szerepelni mint eddig.

ÖDÖN: Egy előfeltevés lenne. Amellett törnék lándzsát, hogy ne szűkítsük le a szó jelentését. Hogyhogy nem éppen most az jelenti a még teljesebb életet, hogy most már

anya is. Ez szemléleti dolog és a szónak egy önkényes jelenségszűkítése kísért.

BABÁCSKA: Kár, hogy ezt nem tudtam megfogalmazni így, hogy még több ezzel, mert egy gyönyörű szép anya lesz. Még teljesebb.

ÖDÖN: Vajon miért nem jutott eszedbe, hogy ezt is mondd?

BABÁCSKA: Nem tudom, hogy miért.

ÖDÖN: Ez lenne a Bálint-csoport, hogy egy kicsit tudatosítsd magadba, hogy miért nem mondtad.

BABÁCSKA: Most, hogy mondod, úgy érzem, hogy jó lett volna.

ÖDÖN: Miért nem jött ott spontán elő?

BABÁCSKA: Ha arra gondolsz, hogy nekem van-e gyermek: nincs gyermek.

ÖDÖN: Lehetséges, hogyha te is átélted volna, akkor ez olyan kongruensen tört volna föl.

BABÁCSKA: Elementárisan.

AUTÓ: Lehet, hogy nekem sem jutott volna az eszembe. Olyan világban nőttünk fel, ahol más értékrend van. Akkor érünk valamit, ha mást csinálunk, nem gyereket ringatunk és befőttes teszünk el. Ezért nem jutott eszedbe, ezért nem kérdezted.

BABÁCSKA: Igen és nem is érzem kisebbnek magam, mert nincs gyermek. Nagyon sok nemes cselekedetet lehet csinálni gyerek nélkül, nagyon sok áldozatot lehet vállalni, majdnem annyit, talán még többet is, és még önzetlenebbül is. Nagyobb gesztusnak veszem, mert egy anya ösztönösen táplálja, öltözteti, taníttatja gyerekeit. Én a rokon gyereket vagy idegen gyerekeket segítem, ha bajba kerülnek. Nem gondolom, hogy értéktelenebb vagyok, de lehet, hogy azért nem jutott eszembe, mert nem éltem meg ezt az anyaságot, hogy akkor teljesebb lennék.

AUTÓ: Nem gondoltad, hogy azért volt pozitív a döntés, mert itt volt egy partner, aki akarta az anyaságot. Nekem az a bajom ezekkel a galambos interjúkkal, hogy ott van egy férj, aki örül és akarja a gyereket, de hol vannak az elhagyott nők a médiában?

BABÁCSKA: Bizonyos fokig egy kis irigység is volt bennem. Nekem nem akadt huszonöt évesen, aki szeret is, gazdag is, gyereket is akar ...királyfi hófehér paripán.

FA: Kicsit csúnyábban szoltam volna hozzá, hogy ennyire mindene megvan és felszínes okok miatt akarja a gyermeket elvetetni, veszélyezteti a kapcsolatot és eleve egy hazugsággal, vagy egy nagyon csúnya fekete ponttal indul az esküvőnek.

LABDA: Anyjáról mit tudsz?

BABÁCSKA: Csak azt tudom a családról, hogy jól szituáltak – de leggazdagabb a vőlegény.

Csoportdinamika

ÖDÖN: Shakespeare Vilmos (Arany János fordításában, ha nem is ezekkel a szavakkal) – Aki nem tudja lóvá tenni a férjét, nem érdemli meg, hogy szoptasson. Aki nem tud olyan hamiskártyás lenni a házasságban. Aki már néhány gyereket szoptatott, átveri a férjét.

LABDA: A férfiak kiszolgáltatottak a párkapcsolatban. A nő úgy termékenyül meg, hogy a férfi nem is tudja (azt hiszi szedi a fogamzásgátlót), úgy el tudja vetetni a gyereket, hogy a férfi azt sem tudja, hogy valaha gyereke volt. Elnyomott, hallatja jajszavát velünk szemben a domináns nemmel szemben, mert „aki a bölcsőt ringatja, az a teremtést igazgatja”. Mikor Bencét vártuk és fogadtuk, Dórával mindig terhességet és szülést játszottunk a Sári babával. Meztelen kaucsuk baba, pulóverje alá dugta, kirántotta (megszülte), szoptatta. „Csak tudnám, a férfiaknak mi az örömük?” – volt a költői kérdés. Most már fejlődik, kérdezte: „Mam, te tudtad, hogy a fütyit himvesszőnek hívják?” Mondom: az egy szaporodószerv. Most itt tartunk. Nyolc éves. Ha úgy vesszük, a természetes környezetben matriarchatus van.

NAPOCSKA: A férfiak akkor jönnek rá a kiszolgáltatott helyzetre, amikor ott a terhesség ténye. Ott jönnek rá, hogy nem én döntök. A jelenlegi törvény is abszolút kihagyja a férfinemet.

LABDA: Ahol papás szülés van, legyen papás abortusz is! „Itt a fiad!”

KATICABOGÁR: Kinek van nagyobb része a következményekből? „Anya, sír a gyerek!” Ha dolga van telefonál, hogy később jön haza. Én nem tehetem. A férfiak könnyebben kilépnek. Az a kilenc hónap kell a felkészülésre. A szülőszobán: most ennek az életnek szolgálatába kell álljak, amíg élek és amíg ő él.

TULIPÁN: Nagyon akartam a kislányomat, nagyon boldog voltam. Életemben nem éreztem magam olyan jól, mint a terhességben. Amikor megszületett, csak az aggodás volt. Mondtam az anyukámnak, hogy én nem érzem magam anyának. Eltelt egy-két hónap, az jutott eszembe: eddig vajon miért éltem?

LABDA: Borzasztó nagy dolognak tartom, hogy emlős állatok vagyunk, nemileg szaporodunk. Ti tudjátok, hogyha a világ összedől, akkor is szoptatni kell, ha a világ összedől, akkor is tisztába kell tenni a gyereket. Aki szoptat, vagy gyereket hátán hordozza, nem tud géppisztollyal szaladgálni. Gyereket csak békében lehet nevelni, ez egy kegyelmi állapot.

NAPOCSKA: Volt aki nem volt érett az anyaságra, kialakult a laktációs pszichózis. Aki nem akar anya lenni igazán, valami tiltakozik a tudat alatt. Félnék.

ÖDÖN: Plátói barlang hasonlat jutott az eszembe, nem tudom, miért. Egy homályosan megvilágított barlangban ülünk, akarunk a világosság felé törekedni, meglátni a dolgokat napfénynél, ahogy azok a valóságban vannak. Ilyen ködkép remegett az emberek előtt: pl. törvényszerűek a kasztok hogy valaki rabszolgának születik. Ilyen idol, hogy a megelőzés: fogamzás előtt megelőzés, fogamzás után az abortusz.

LABDA: Gyönyörű – ha arra gondolok, hogy arra nevelik a kislányokat, hogy: Vigyázz, kislányom ne engedd három lépésnél közelebb a fiúkat! A fiúcskák meg annál értékeesebbek, minél több a skalp.

MADÁRKA: Hát igen, a partnertámogatás.

Összefoglalás

LABDA: Vitatkozhatnánk ezen reggelig, de elégedjünk meg azzal: ebben a beszélgetésben megmutatkozott a férfi és a nő minéműsége. Menjünk ebédelni.

(A témához visszatértünk. Nem egyszer. Nem kétszer. Sokszor.)

Köszönetnyilvánítás

Fel sem tudom sorolni ki mindenkinek tartozom köszönettel. Felkért és kéretlen konzultánsaimnak, lektoraimnak, tanácsadóimnak. Dr. Harrach Andor, dr. Harnatta János, dr. Kopp Mária, dr. Lőrincz Jenő, dr. Molnár László dr. Schnell Endre, dr. Túry Ferenc kollégáim tartották bennem a bátorságot, meghallgatták kételyeimet. De hálás vagyok valamennyi múltbeli és jelenlegi bálintos barátomnak. Biztos vagyok benne, nem teljes a névsor. Köszönet azoknak is, akiket nem említettem.

A témára Harrach Andor hívta fel a figyelmet. Minden betű mögött az ő szeretetét érzem. Külön köszönöm ezt neki.

Búcsú

Élményeim és fantáziám gyümölcse ez a könyv.
Nem mondom, hogy biztosan igazam van, hogy feltaláltam a tutit.

De **találtam** valamit.

Rátaláltam?

Megtaláltam?

N E M kitaláltam !!!